

UTFLYKTSGUIDE: Svájppá

Höjd 1 419 m ö.h. WGS84 66°18'11.4"N 16°15'12.3"E SWEREF99 TM 7354266, 556209

Från steniga Svájppás topp ser du snöklädda toppar och Sveriges största fågelskyddsområde. Här växer en arktisk överlevare – isranunkel. Ta gärna med tält och övernatta på slutningen!

Hur man tar sig dit: Åk till Adolfström (från Arjeplog 74 km). Här går Kungsleden till Bäverholm, en sträcka på 8 km. Båtskjuts kan också ordnas med Bäverholms Wårdshus och stugby.

Höjd: 1 430 m ö.h.

Avstånd till toppen från Bäverholm: 18 km.

Vandring: Lätt och medelsvår. Närmare toppen är det stenigt. Över Laisälven och Bádassjuhka finns bro.

Utrustning: Kängor/stövlar, karta, kompass, matsäck samt vind och vattentäta skalkläder. Under högsommaren kan även myggmedel vara bra att ha. Kan finnas snöfläckar närmare toppen. Sista sträckan, ca 400 m, är det mycket kantsten.

Stig: Från Bäverholm följer man Kungsleden. Från Bádassjuhka fortsätter man ca 3 km där man viker av västerut från Kungsleden. Här råder stiglöst land. Terrängen är lättvandrad fram till det steniga området närmast toppen.

Utsikt: Magnifik vy över fjällområdet. Vid klart väder ses gränsfjällen och många toppar i Västerbotten.

Skydd/stuga: Vindskydd och raststuga med kamin finns vid bron i Bádassjuhka. Ej för övernattnig.

Sameby: Svaipa sameby har åretruntmarker i Arjeplogs kommun. Området sträcker sig in i Norge och omfattar bland annat det gamla gruvområdet i Nasafjäll. Samebyn har sina vinterbetesmarker i Skellefteå, Umeå och Vindelns kommuner.

Florarik sträcka längs Bádassjuhka.

Isranunkel
Ranunculus glacialis

Nordens högst växande blomma som anpassat sig till arktiskt klimat, isranunkel. I Alperna blommar den till och med på över 4 000 meters höjd. Artnamnet *glacialis* kommer av latinets *glacies* (is) och betyder 'växer nära isen'.

Nina Lango, Svaipa sameby, vid en av fångstgroparna.

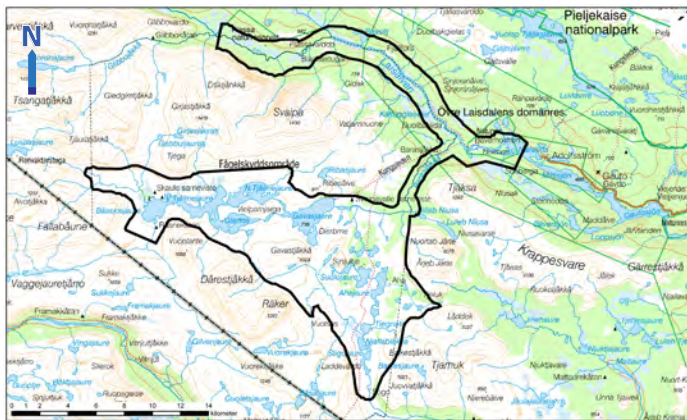
30 m från Kungsleden på Svájppás slutning finns ett fångstgropssystem som använts för jakt på älg och vildren. Metoden att använda fångstgropar spänner över en sextusenårig period. Groparna kan ligga i långa rader. De spärrade av viltstråk, som till exempel mellan ett berg och en sjö.

Raststuga Bádassjuhka.

Rast på Svájppás slutning.

Tjålmiejávrrie fågelskyddsområde. Lantmäteriet 2006. 106-2004/188 BD.

Fåglar: Från Svájppá kan man blicka ned mot Sveriges största fågelskyddsområde Tjålmiejávrrie, sjöar, vattendrag, myrar, videdjungler och fjällhedar. Fågelskyddsområdet, som är 21 618 hektar stort, omfattar även Irafdeltat och en bit av Laisälven. En av de fågelarter som ägnats stort intresse är fjällgäsen. Den är rödlistad i kategorin *Akut hotad* i Sverige. På 1970-talet återintroducerades fjällgäss i ett initiativ av Lambert von Essen och "Projekt fjällgås" i samarbete med Svenska jägareförbundet. Beståndet har ökat och idag finns ett tiotal häckande par inom området Tjålmiejávrrie. Under vandringen till Svájppá är det troligt att man får sällskap av fjällabb, som kanske gör utfall mot vandrare för att freda sina bon, silvertärna och ljunpipare. Även havsörn och jaktfalk finns i området.

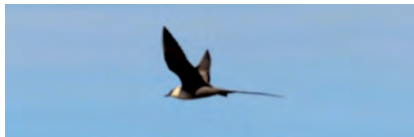
Källa: Bevarandeplan Natura 2000 Länsstyrelsen i Norrbotten.

Svájppás topp 1 430 m ö.h.

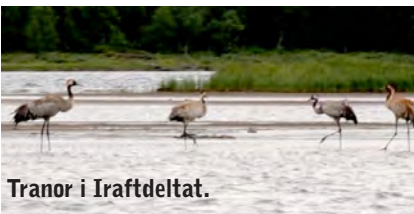
Fjällgås *Anser erythropus*

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

Fåglar som är möjliga att upptäcka:

- Blå kärrhök *Circus cyaneus*
- Blåhake *Luscinia svecicia*
- Brushane *Philomachus pugnax*
- Dubbelbeckasin *Gallinago media*
- Fjällgås *Anser erythropus*
- Fjällabb *Stercorarius longicaudus*
- Grönbena *Tringa glareola*
- Havsörn *Haliaeetus albicilla*
- Jaktfalk *Falco rusticolus*
- Jorduggla *Asio flammeus*
- Kungsörn *Aquila chrysaetos*
- Ljunpipare *Pluvialis apricaria*
- Silvertärna *Sterna paradisaea*
- Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*
- Stenfalk *Falco columbarius*
- Storlom *Gavia arctica*

Tranor i Iraffteltat.

Riehkierie, Råker, 1 381 m ö.h.

En glimt historia:

Från Svájppás topp, rakt söderut, kan man se fjället Riehkierie, Råker. Vid dess sluttning hittade två vandrare 1644 en brudkrona. Enligt Einar Wallquist i boken *Arjeplog fordomtida* (1983) var det vandrande gruvarbetare från Nasafjäll som lämnade in brudkronan till Arjeplogs kyrka. I slutet av 1800-talet hade brudkronan ljusfästen, och användes som lampa i kyrkan, men dessa har senare avlägsnats. Med tiden hamnade brudkronan i Silvermuseets samlingar.

Service i Gavas, Bäverholm, Adolfström och Gautosjö

För dig som ska besöka Svájppá finns det goda möjligheter till övernattnig, mat, fiskekort, helikopterservice och inköp av bl a matvaror i Adolfström och Bäverholm. Kontakta även Arjeplogs turistbyrå för tips, 0961-145 20 turist@arjeplog.se.

- Adolfströms Handelsbod & Stugby, tel. 0961-230 41 www.adolfstrom.com
- Fjällflygarna AB och Johanssons Fjällstugor, tel. 0961-230 40 www.fjallflygarna.se
- Rolf Sundqvist Turistservice, tel. 0961-230 16 www.adolfstromscamping.se
- Bäverholms Wårdshus och stugby, tel. 0961-23018 eller 070-28 230 18. Båtskjuts.
- Stugor i Gavas. tel. 070 2356076 nina.arjeplog@spray.se www.gavas.se
- Camp Gauto, Gautosjö 2, tel. 0961-280 30 info@campgauto.se
- B Wennström Kiosk & Stugby, Gautosjö 3 tel. 073-6428040
- Genom Svaipa sameby kan du även hyra en fjällstuga vid sjön Luspas eller i Solojaure. Bokningar via Fjällflygarna tel. 0961-230 40.

Lästips om vandring på Svájppá: www.arjeplognytt.se och sök på "Svaipa". Här finns flera artiklar.

Vad innebär allemansrätten?

Den unika allemansrätts grundregel är **inte stora – inte förstöra**. Här något att tänka på:

- Du får du vandra nästan överallt förutom på tomter, planteringar och vid bostadshus.
- Elda helst på färdig eldplats och inte vid torr väderlek eller hård vind. Det är inte tillåtet att använda vindfällan eller hugga eller såga ner träd eller buskar eller ta ris, grenar eller näver från levande träd.
- Du får inte jaga, störa, fånga eller skada djur, ungar, bon eller ägg. Hundar får inte vara lösa tiden 1 mars till 20 augusti när djuren har ungar. De ska hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt och ren.
- I Arjeplogs fjäll och skogar behövs särskild hänsyn till renskötseln. Upplev renarna på avstånd. Respektera renskötarnas arbetsplatser och privatliv vid visten och renhagar. Om du hamnar i en renflyttning håll dig undan och gör så lite väsen av dig som möjligt tills hjorden passerat.
- Du får fritt plocka vilda blommor, bär och svamp. Kolla först vilka växter som är fridlysta. I reservat eller nationalpark gäller särskilda bestämmelser. Att knacka loss sten ur berg eller hugga in sitt namn i berghällar är inte tillåtet. Enstaka mindre lösa stenar kan man plocka med sig.
- Ser Du skräp i naturen – ta gärna med det!

Källa: www.naturvardsverket.se. Ladda gärna ned broschyren: "Fridlysta växter och djur i Sverige" (2012).

Natura 2000

Natura 2000 är ett nätverk av Europas allra mest värdefulla naturområden. I Arjeplogs kommun finns 22 områden däribland Akkelis, Björknäs, Daita, Granberget, Hornavan-Sädvajure, Laisdalen, Laisälven, Långsjön-Gåbrek, Märkberget, Nimtek, Pieljekaise, Piteälven, Rakåive, Ramanj, Ståkke-Bårgå, Sulitelma, Tjeggelvas, Tjålmajaure, Udtja, Veddek och Yrafeltat.

Serien med utflyktsguider utges av Arjeplogs kommun med statligt stöd till lokala naturvårdsprojekt (LONA) förmedlade av Länsstyrelsen i Norrbotten. Använd gärna fjällkartan för att planera dina utfärder: www.kso2.lantmateriet.se. Guiderna finns här för nedladdning: www.arjeplog.se/utflyktsguider. Arjeplogs kommun © Lantmäteriet, Geodatasamerkan.

Välkommen kontakta Turistbyrån i Arjeplog! Silvermuseet, Guld Klas torg 938 31 Arjeplog Tel. 0961-145 20 turist@arjeplog.se www.arjeplog.se